

REFERAT FRA

1. KONSULTASJONSMØTE 29.02.08

Saksnr.: 08/148

Tilstede: *Fra staten:*
Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa (KRD), statssekretær Dag-Henrik Sandbakken (KRD), statssekretær Ole Morten Geving (FIN)

Fra KS:
Leder Halvdan Skard, nestleder Bjørg Tysdal Moe, Oddleif Olavsén, Per Arne Olsen, Olav Ulleren (adm.) og Bjørn Gudbjørgsrud (adm.)

Dato: 29. februar 2008, kl. 13.00-15.00

Møteledere: Kommunal- og regionalminister Magnhild Meltveit Kleppa

Referent: Inga Gjerdalen (KRD)

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa ønsket velkommen til møtet og viste innledningsvis til at høringsnotatet om forvaltningsreformen er sendt ut. Første runde med dialog om høringsutkastet vil bli på kontaktkonferansen med fylkeskommunene 4. og 5. mars.

Halvdan Skard viste til at KS har spilt over en rekke vedtak som ble gjort på KS' Landsting den 3.-5. februar i år.

Det var ingen merknader til innkalling og dagsorden. KS meldte opp vindkraft og forvaltningsreformen som tema under eventuelt.

2. Den økonomiske situasjonen i kommunesektoren

Hovedtema for det 1. konsultasjonsmøtet var rammene for kommuneopplegget i Statsbudsjettet 2009. Notater fra Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) om den økonomiske situasjonen i kommunesektoren og om hvordan den demografiske utviklingen vil påvirke kommunesektorens utgifter i 2009, var grunnlaget for møtet. Partene kommenterte kort innholdet i TBU-notatet.

Notatene viser at inntektsveksten i 2007 ble lavere enn de tre foregående årene, men at aktivitetsveksten har holdt fram. På grunn av dette er netto driftsresultat forventet å ligge på mellom 2,5 og 3 pst. av inntektene i 2007. Dette er en relativt stor nedgang fra 2006, men fortsatt et godt resultat og nær det nivået TBU mener det bør ligge på over tid. Anslaget for inntektsveksten i 2008 er beheftet med usikkerhet, bl.a. knyttet til beregningene av kostnadsveksten.

Skard sa KS budsjettundersøkelse for 2008 viser at kommunene følger opp nasjonale satsinger. Han sa videre at TBU i sin beskrivelse av den økonomiske situasjonen i 2007 ikke refererer til vekst i skolesektoren. KS leser dette slik at det ikke har vært rom for å prioritere skole i 2007, jf. andre satsinger. Han viste videre til at det i KS budsjettundersøkelse for 2008 ser ut som det vil bli en reduksjon av aktivitetsveksten også på skolesektoren.

Meltveit Kleppa sa hun har forståelse for at skolesektoren ikke har vært et satsingsområde i 2007 og understreket at hun er imponert over det kommunesektoren har fått til. Sektoren har fulgt opp regjeringens signaler om økt aktivitet knyttet til eldre og barnehage.

Skard sa videre at regjeringen legger opp til og regner med økt aktivitet i 2008. Kostnadsveksten er imidlertid anslått til å bli større enn forventet i 2007. Han anmodet regjeringen om å rapportere til Stortinget i RNB 2008 om at forutsetningen som Stortinget har lagt til grunn for sitt budsjettvedtak om 2 mrd. realvekst i kommunesektorens frie inntekter i 2008 ikke vil holde

Statssekretær Geving fra Finansdepartementet viste til at det er mange gledelige utviklingstrekk i kommunesektoren. Det har vært en betydelig aktivitetsvekst, og sysselsettingen i sektoren økte med nesten 14 000 personer i 2007. Kommunesektoren følger dermed opp regjeringens ambisjon om å styrke velferden. Han pekte imidlertid på at det er enkelte utfordringer, spesielt i forbindelse med den tiltakende kostnadsveksten.

Skard svarte at det i 2007 er flere kommuner enn i 2006 som kommer ut med driftsunderskudd og at hans råd til kommunene er ikke å øke, men heller redusere aktiviteten.

Meltveit Kleppa sa hun har notert seg anmodningen fra KS.

3. Hvordan påvirkes kommunesektorens utgifter av den demografiske utviklingen

Partene kommenterte kort notatet fra TBU som gir foreløpige anslag for merutgifter i 2009 som følge av demografiske endringer.

Skard sa KS mente det var klokt å legge TBUs middelalternativ til grunn i videre arbeid, dvs. knapt 1 250 mill. kr i merutgifter til kommunene i 2009.

Kleppa hadde ingen ytterligere kommentarer.

4. Innspill fra KS

Behov for oppdaterte anslag for kommunesektorens inntektsvekst

Skard viste til Finansdepartementets nye modell for beregning av kommunal deflator og KS-representantenes særmerknad i TBUs økonominotat. Skard sa videre at KS mener den nye kostnadsdeflatoren må diskuteres nærmere i TBU. Skard sa videre at det er naturlig at byggekostnadsutviklingen bringes inn i denne drøftingen. KS aksepterer ikke at endringer foretas uten en grundig diskusjon i TBU, men er åpen for endringer. Målet bør være å søke enighet i TBU om tallgrunnlaget for konsultasjonene.

Statssekretær Geving viste til at kostnadsdeflatoren for kommunesektoren er en viktig del av grunnlaget for Regjeringens budsjettarbeid. Han viste videre til at det er Regjeringens ansvar at tallgrunnlaget og beregningsmetodene som brukes er best mulig.

Geving viste til at Finansdepartementet har avdekket flere statistiske problemer knyttet til den gamle deflatoren. Sett i lys av den diskusjonen som ble ført både i TBU og i konsultasjonsmøtet i fjor høst antok han videre at KS er enige i at den gamle deflatoren ikke var god nok. Etter Finansdepartementets mening innebærer det justerte beregningsopplegget en klar forbedring. Også flertallet i TBU, deriblant utvalgsleder og medlemmene fra Statistisk sentralbyrå, stiller seg bak de justeringene som er foretatt.

Geving viste videre til at arbeidet med å utforme en best mulig deflator er krevende, og at man nok aldri vil finne en «optimal» modell som alle er enig i. Det vil også alltid være usikkerhet forbundet med anslagene. Det er derfor viktig med gode faglige diskusjoner, og det vil være positivt dersom Teknisk beregningsutvalg ønsker å bruke mer tid på dette temaet. Dette vil gi et godt grunnlag for Finansdepartementets vurderinger av hva som gir et best mulig anslag for utviklingen i kostnadsveksten i kommunesektoren. P.t. ligger imidlertid anslagene som følger av den nye metoden til grunn for Regjeringens budsjettarbeid.

Meltveit Kleppa kommenterte at det er rimelig at forslaget følges opp. Det er viktig med et felles grunnlag og partene er enige om at det er positivt hvis TBU drøfter dette temaet nærmere.

De frie inntektene til kommuner og fylkeskommuner

Skard overleverte innspill fra KS' hovedstyre knyttet til behovet for vekst i frie inntekter i 2009 og sa at hovedstyret legger til grunn et behov for vekst i de frie inntektene på totalt 5,7 mrd. kroner før eventuelle ytterligere nye reformer. Skard gikk deretter gjennom elementene og fremhevet at et netto driftsresultat på 3 pst. i 2009 medfører et behov for vekst i frie inntekter på 2 mrd. kroner i 2009. I tillegg har KS lagt til grunn TBUs middelalternativ når det gjelder merkostnader knyttet til demografi (1,25 mrd kroner). Skard viste videre til at KS Hovedstyret har vedtatt et forslag til rammeplan for bedre eldreomsorg som imøtekommer behovet for en kapasitetsøkning i løpet av de kommende 20 år på 66 000 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger og 1 pst. årlig standardheving i tjenestene, og at disse kostnadene under tvil er innarbeidet. Hovedstyrets forslag om 1 pst. årlig standardheving bygger på at KS ikke tror forutsetningen om å opprettholde dagens standard vil være tilstrekkelig i de kommende årene. En slik satsing vil isolert sett gi behov for 1,5 mrd. økning i de frie inntektene utover det som allerede er tatt hensyn til i TBUs beregninger av merkostnader knyttet til demografiske endringer. I tillegg mener KS det må legges inn 1 mrd. kroner til å bedre vedlikeholdet i kommunesektoren.

Meltveit Kleppa sa hun ser behovet for styrking av kommunesektorens inntekter i 2009, men etterlyste anslag for effektivisering i KS' innspill.

Skard svarte at KS ikke har lagt inn tall knyttet til effektivisering fordi det er vanskelig å tallfeste dette, men at KS ikke vil minske trykket på dette området. KS har tidligere tatt dette opp og ønsket at det kunne vært et element i en "økonomisk plan" som KS har foreslått utarbeidet gjennom konsultasjonsordningen.

Olavsens sa det er usikkerhet om den økonomiske virkningen av lønnsoppgjøret. Dette bør tas i betraktning ved fastsettelsen av rammene for 2009.

Kommunesektoren og klimapolitikken

Skard viste til Landstingets vedtak om å opprette et klimafond etter svensk modell.

Meltveit Kleppa sa at regjeringen tar med seg forslaget i sitt videre arbeid.

Sykehus – Samhandling mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten

Skard ba regjeringen være oppmerksom på problemstillinger knyttet til samspill og grenser mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene.

Tysdal Moe kommenterte at spesialavdelinger i kommunene avlaster sykehusene også økonomisk, men medfører ekstra kostnader for kommunene.

Meltveit Kleppa sa dette er en problemstilling hun tar på alvor. Hun understreket at det er viktig å følge opp problemstillingen gjennom avtalen om samhandling mellom 1. og 2. linjetjenesten som er inngått mellom staten og kommunesektoren v/KS.

Statssekretær Geving viste til at det er viktig at innsats på dette området bygger på identifisering av systematisk kostnadsforskyvning mellom sektorene. En arbeidsgruppe har nylig uten å lykkes, forsøkt å identifisere en ev. systematisk, utilsiktet kostnadsforskyvning mellom spesialisthelsetjenesten og omsorgssektoren.

Bjørn Gudbjørgrud sa det ikke er gode nok tall pt., men at det pågår et FOU-prosjekt som skal bidra til å belyse problemstillingen bedre også tallmessig.

AFP

Skard påpekte at AFP medfører kostnader for kommunesektoren, og at det er vanskelig å komme til bunns i om sektoren er kompensert. Det er nå forventninger til at staten bidrar til AFP i private bedrifter. KS ønsker derfor at regjeringen merker seg at AFP også gjelder for andre områder enn private bedrifter.

Meltveit Kleppa sa regjeringen tar med seg innspillet.

Rikdommens dilemma – Behov for å nedsette en velferdskommissjon

Skard sa at det framover ikke vil være nok ressurser til å imøtekomme kravene til offentlig tjenesteproduksjon. Skard viste videre til den kommende eldrebølgen og at oljeinntektene på sikt vil bli lavere.

Meltveit Kleppa svarte at dette er problemstillinger det er verd å gå inn i, men at disse også tidligere har blitt drøftet bl.a. i Jensenutvalget NOU 1997: 17

Finansiering og brukerbetalning for pleie- og omsorgstjenester og følges opp gjennom de årlige statsbudsjett. Meltveit Kleppa uttrykte en viss skepsis til å sette ned en kommisjon, men at forslaget vil drøftes nærmere på statlig side.

Statssekretær Geving mente at KS reiser en viktig problemstilling og at de reelle utfordringene må løses. Bl.a. på bakgrunn av stor usikkerhet knyttet til utviklingen i viktige forutsetninger, som eksempelvis utviklingen i oljeinntekter, helsetilstand og demografi, stilte han imidlertid spørsmål ved om det vil være hensiktsmessig å behandle disse utfordringene i et slikt utvalg som KS foreslår.

5. Eventuelt

Fornybar energi – Vindkraft

Olav Ulleren sa at det er sterk interesse i KS for å få praktiske resultater innen produksjon av vindkraft der incentiver for verdiskapning og energibruk balanseres mot interessemotsetninger. KS vil ta initiativ til et møte med Finansdepartementet om saken.

Statssekretær Geving viste til at temaet ble tatt opp i Nasjonalbudsjettet 2008, og at det vil bli en gjennomgang av insentivene for utbygging av fornybar energi, herunder også vindkraft, i Revidert nasjonalbudsjett 2008.

Forvaltningsreformen

Skard påpekte at det ligger sterke føringer i høringsnotatet om forvaltningsreformen og spurte derfor om det har noe for seg at kommunesektoren kommer med høringsuttalelser.

Meltveit Kleppa anbefalte ikke å bruke mye tid på å foreslå flere oppgaver lagt til de nye regionene, men at det fortsatt er viktig å få inn synspunkter bl.a. knyttet til oppgaver på miljøområdet og landbruksområdet.

Skard minnet om at konsultasjonsarenaen vil brukes til å drøfte om statlige reformer fullfinansieres.

Drøfting av særskilte tema på konsultasjonsmøtene

Meltveit Kleppa foreslo for KS å av og til, enten i konsultasjonsmøtene eller i egne møter, å bruke tid til å ta opp spesielle tema som for eksempel eldre, barnehager og skole.

KS hadde ingen innvendinger mot et slikt forslag.

Meltveit Kleppa takket for konstruktiv dialog.

Møtet ble hevet kl 14.45.